

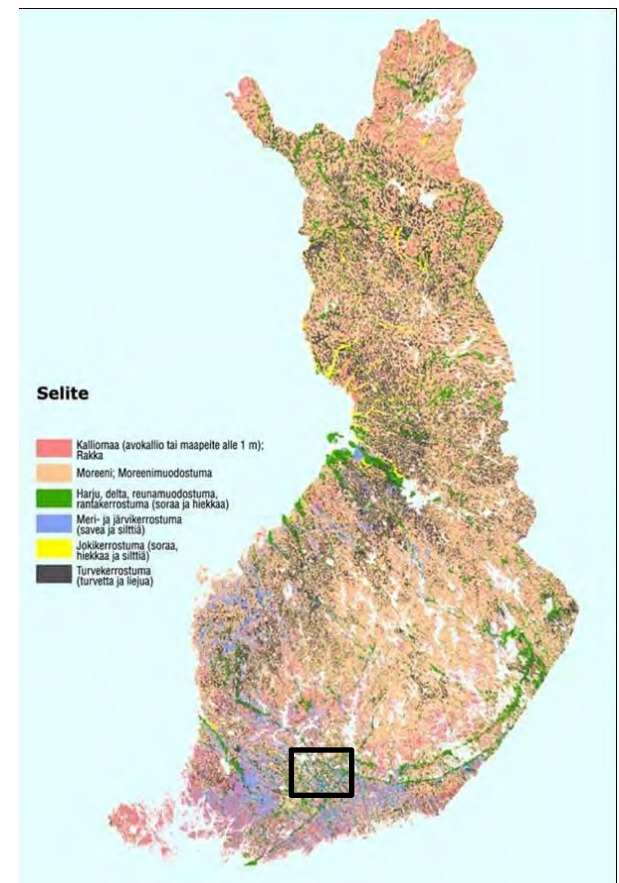
Maatalouden vesistökuormitus Suomen EU-jäsenyyden aikana

Mitä Lammin tutkimukset kertovat?

Lauri Arvola
Helsingin yliopisto
& MTT

Sisältö

- 1 – Ravinteiden vaikutus vesistöissä
- 2 – Fosforin kierto vesistöissä
- 3 – Lammin Pääjärvi
- 4 – Vanajanveden reitti
- 5 – Johtopäätökset

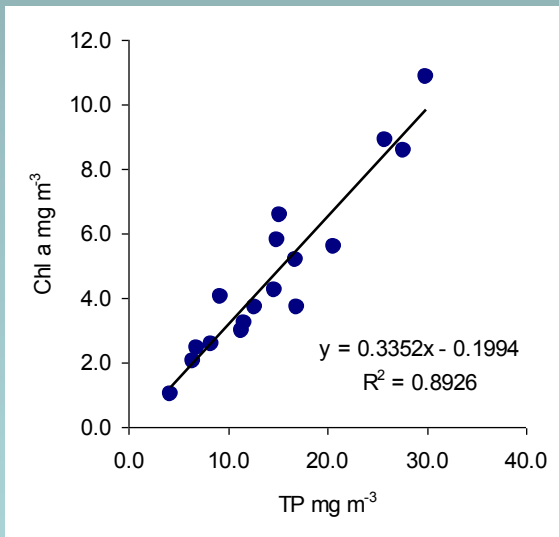
Ravinteiden vaikutus vesistöissä

- Lähtökohtaisesti kyse samasta asiasta kuin pelloilla – ravinteiden määrän kasvaessa biologinen tuotanto kohoaa
- Määrän ohella tärkeää se, missä muodossa ravinteet ovat sekä niiden keskinäiset määrasuhteet (erityisesti typen ja fosforin pitoisuus)

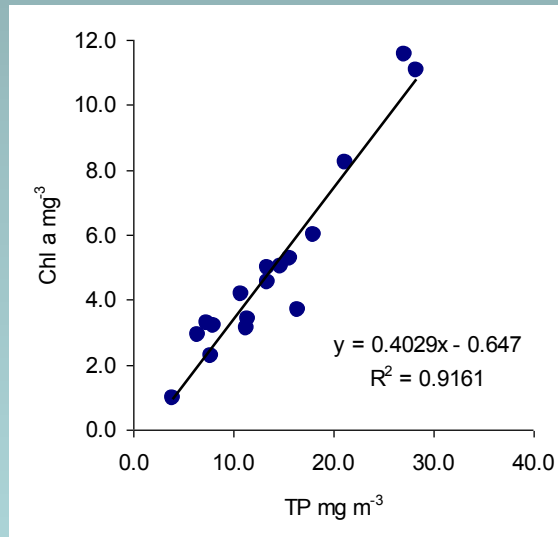
Levien vs. fosforin määrä

Keskipitoisuudet 19 suomalaisessa suurjärvessä

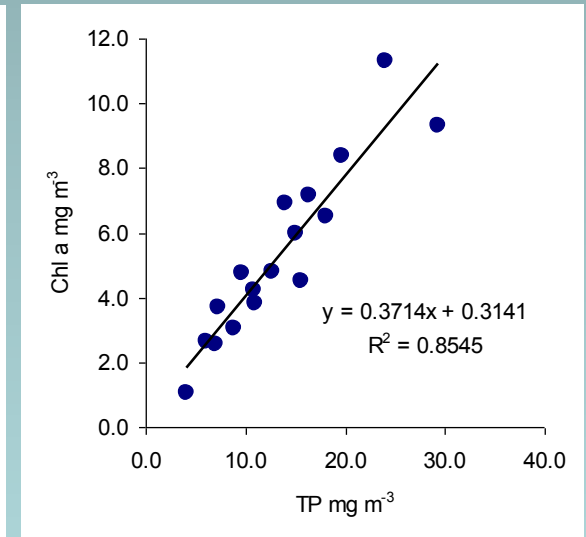
Kesäkuu

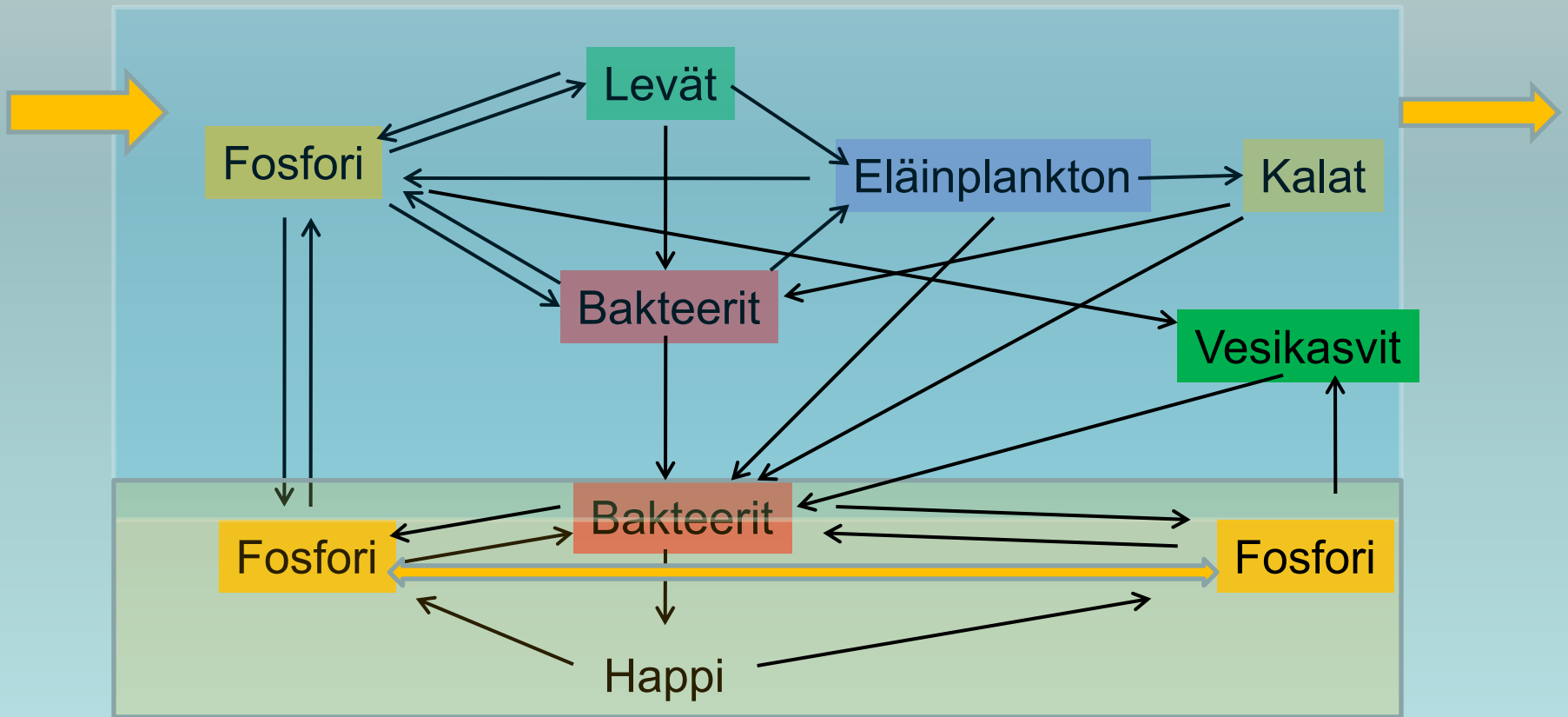
Heinäkuu

Elokuu

Fosforin kierto vesistöissä

PÄÄJÄRVI

Pääjärven valuma-alue

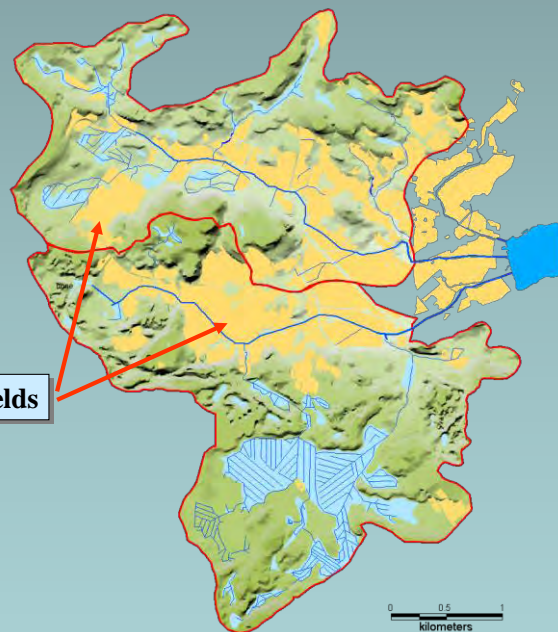
Viljelyalueet vs. maaperä

and of the
ent area

culture prevailed
rea but ended
s ago.

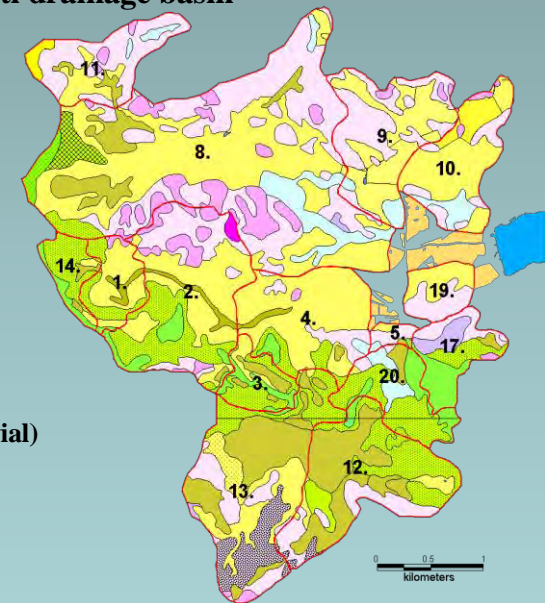
nainly located
d or silt in the

Fields

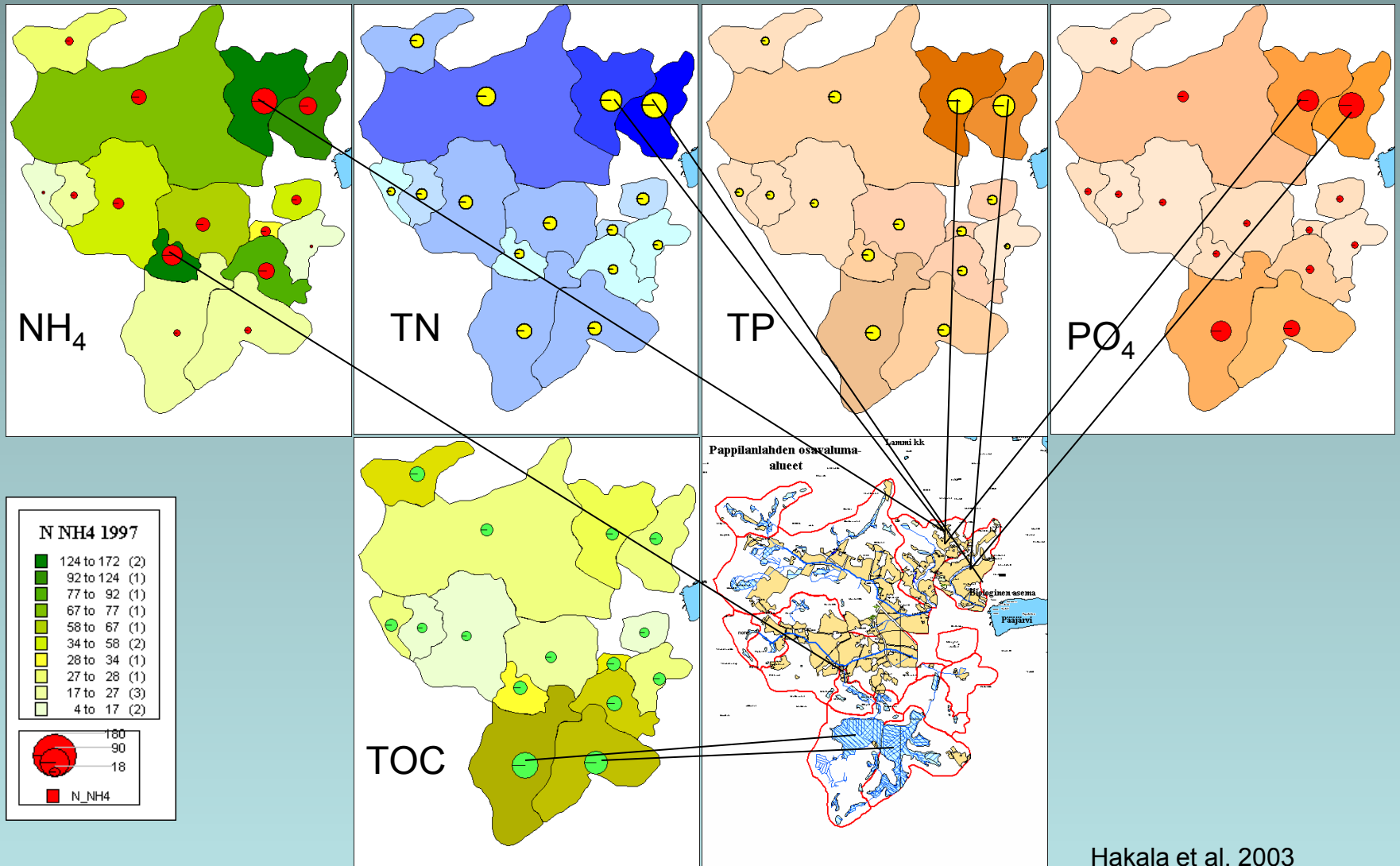

Soil map of Pappilanlahti drainage basin

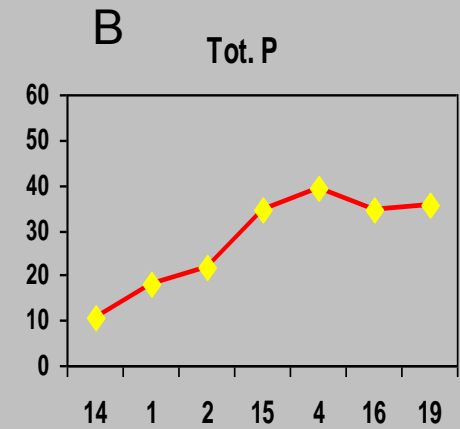
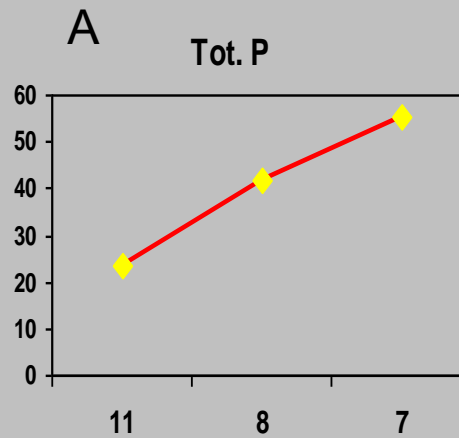
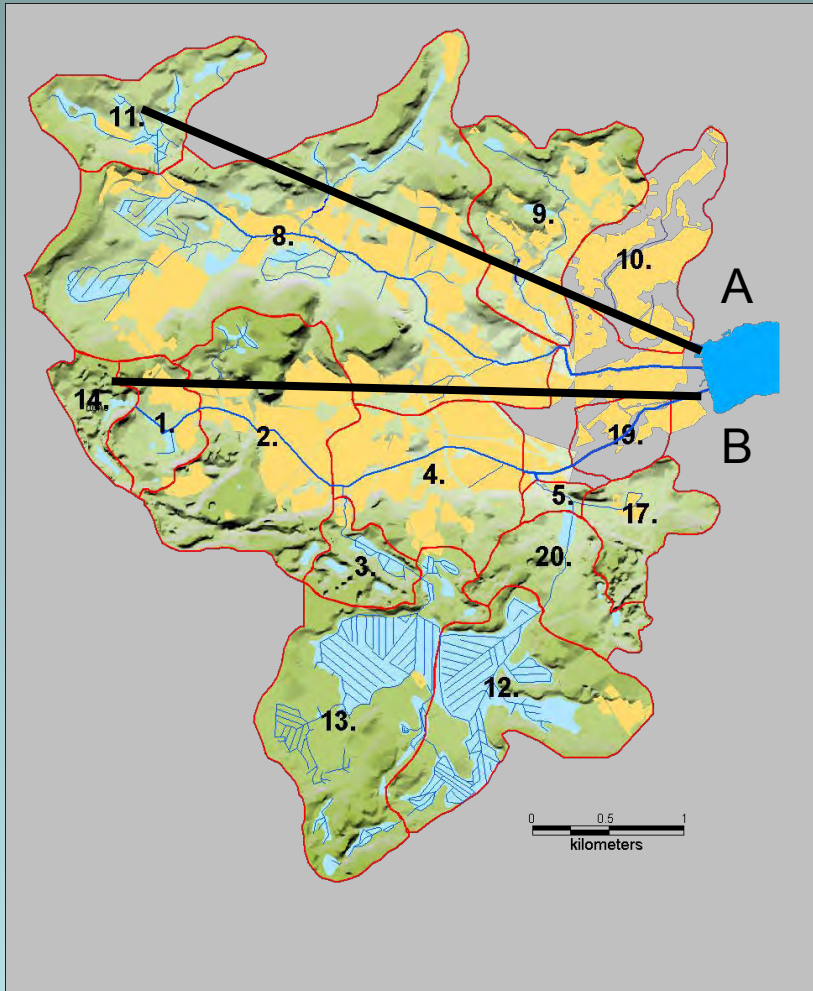
- fine sand and silt
- till
- peat
- open bedrock
- fine materia (glaciluvial)
- coarse material (glaciluvial)

Purojen ravinnepitoisuudet

P-pitoisuuden muutos

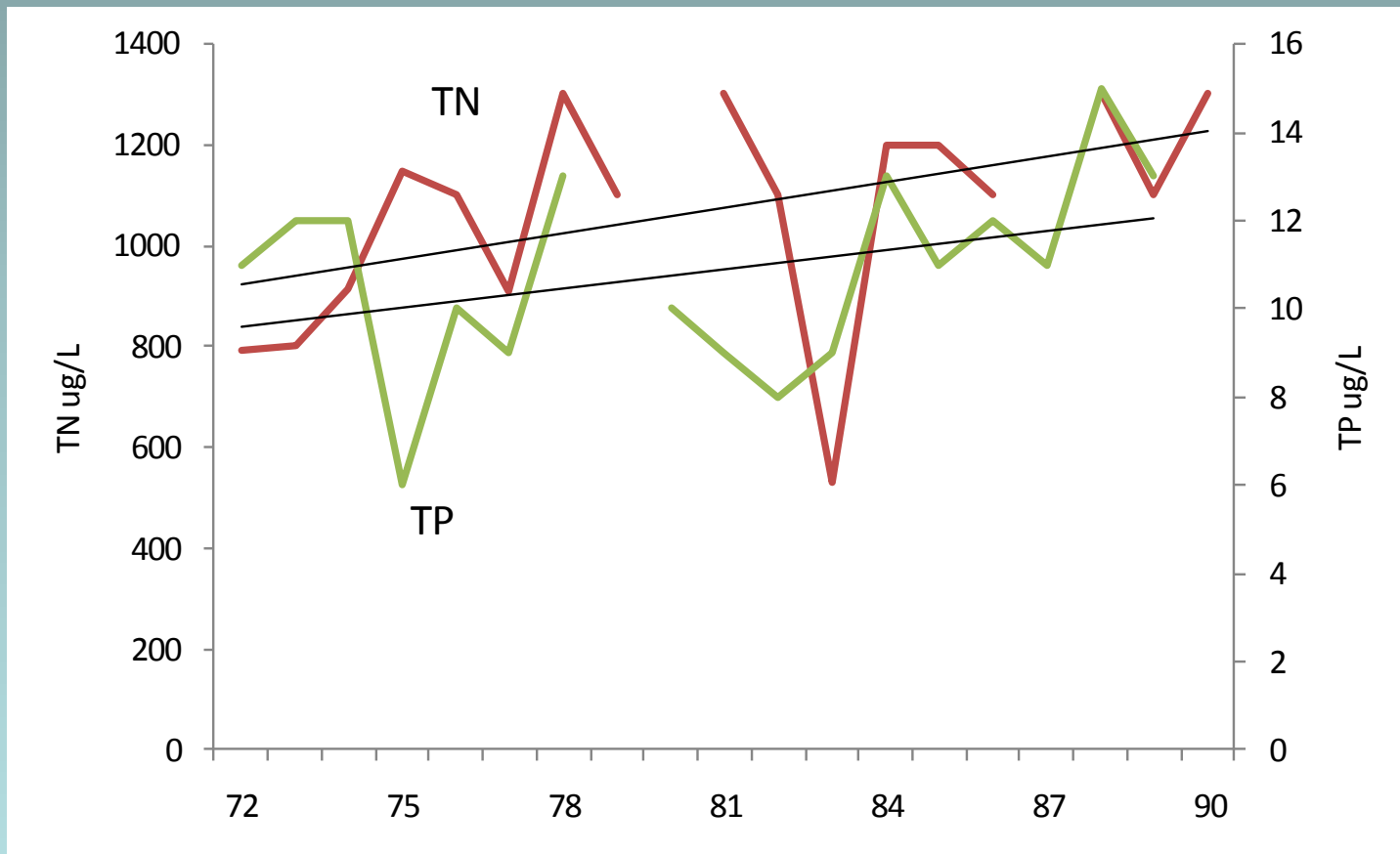
Pääjärvi ”pähkinänkuoressa”

- Valuma-alue 220 km², josta 65% metsää, 17% peltoa ja 15% suota
- Järvi 13.4 km²
- Keskisyyvyys 15 m ja viipymä 3.5 vuotta
- Viljely: sokerijuurikas (1950-2005), viljat ja peruna
- Maito- ja karjatiloja
- Hydrologinen seuranta alkoi 1972
- Järven kemiallinen ja biologinen seuranta alkoi 1960-luvulla ja kuormitusseuranta 1990-luvun alussa
- Humusjärvi

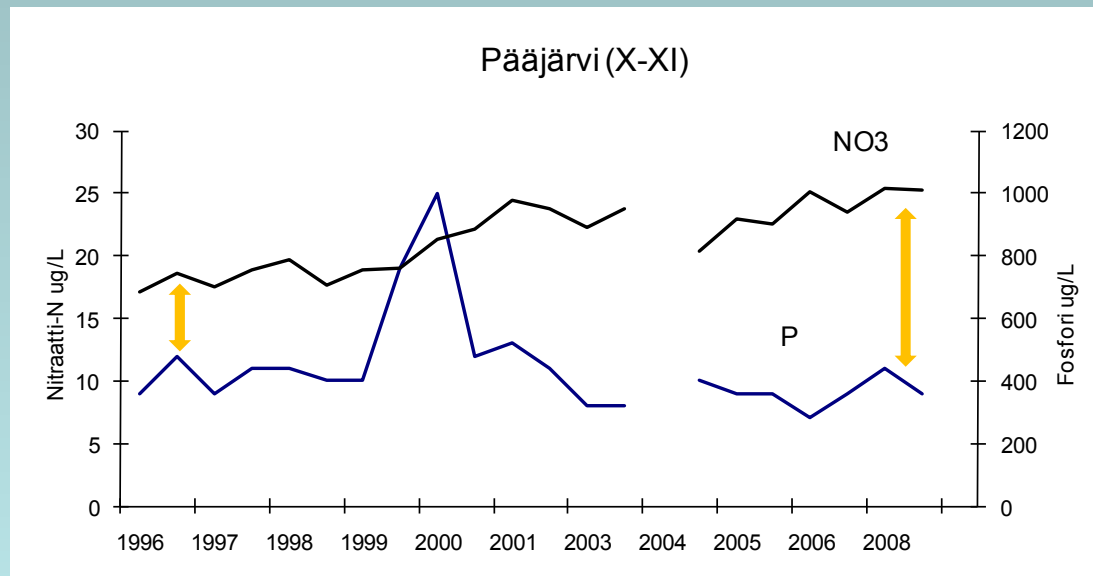
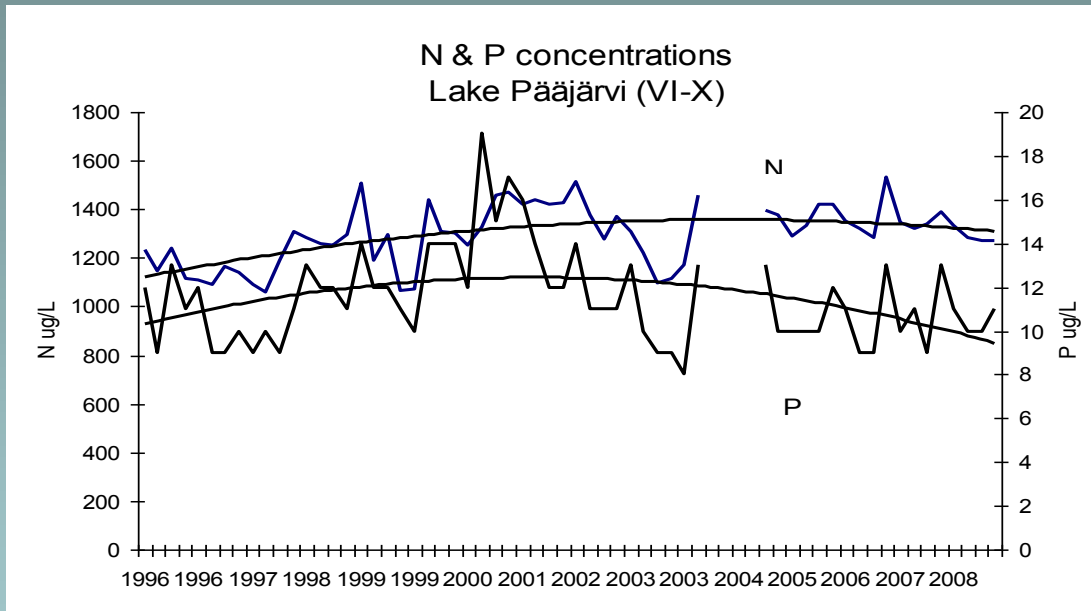

Typen ja fosforin pitoisuudet

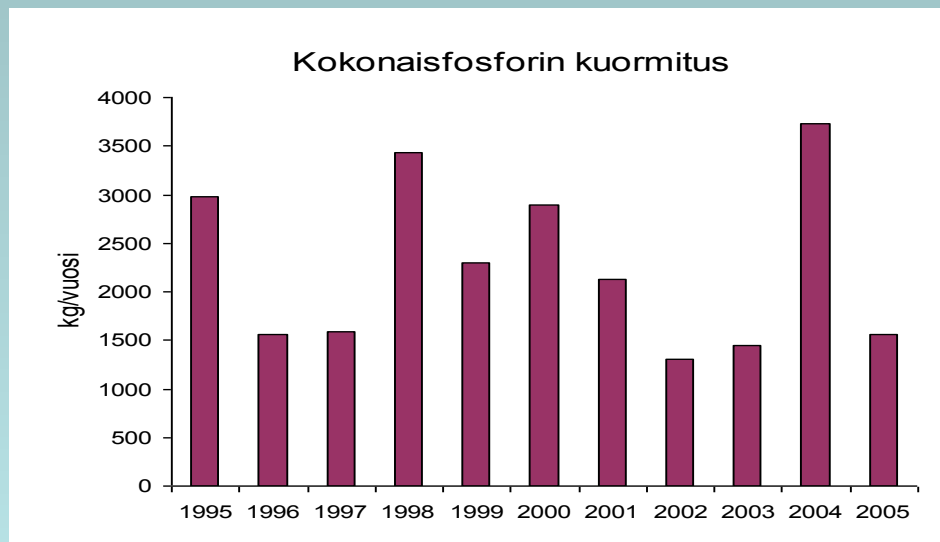
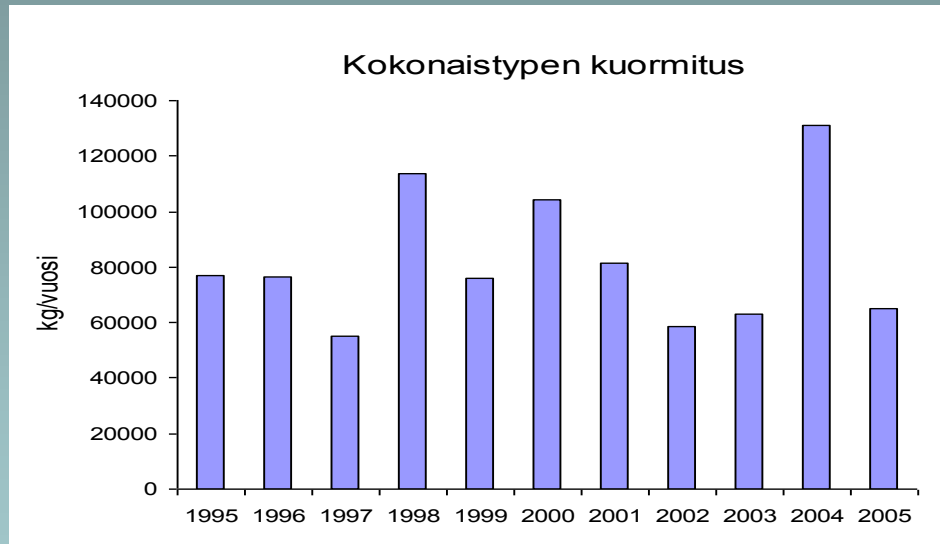
1972-1990, maaliskuu

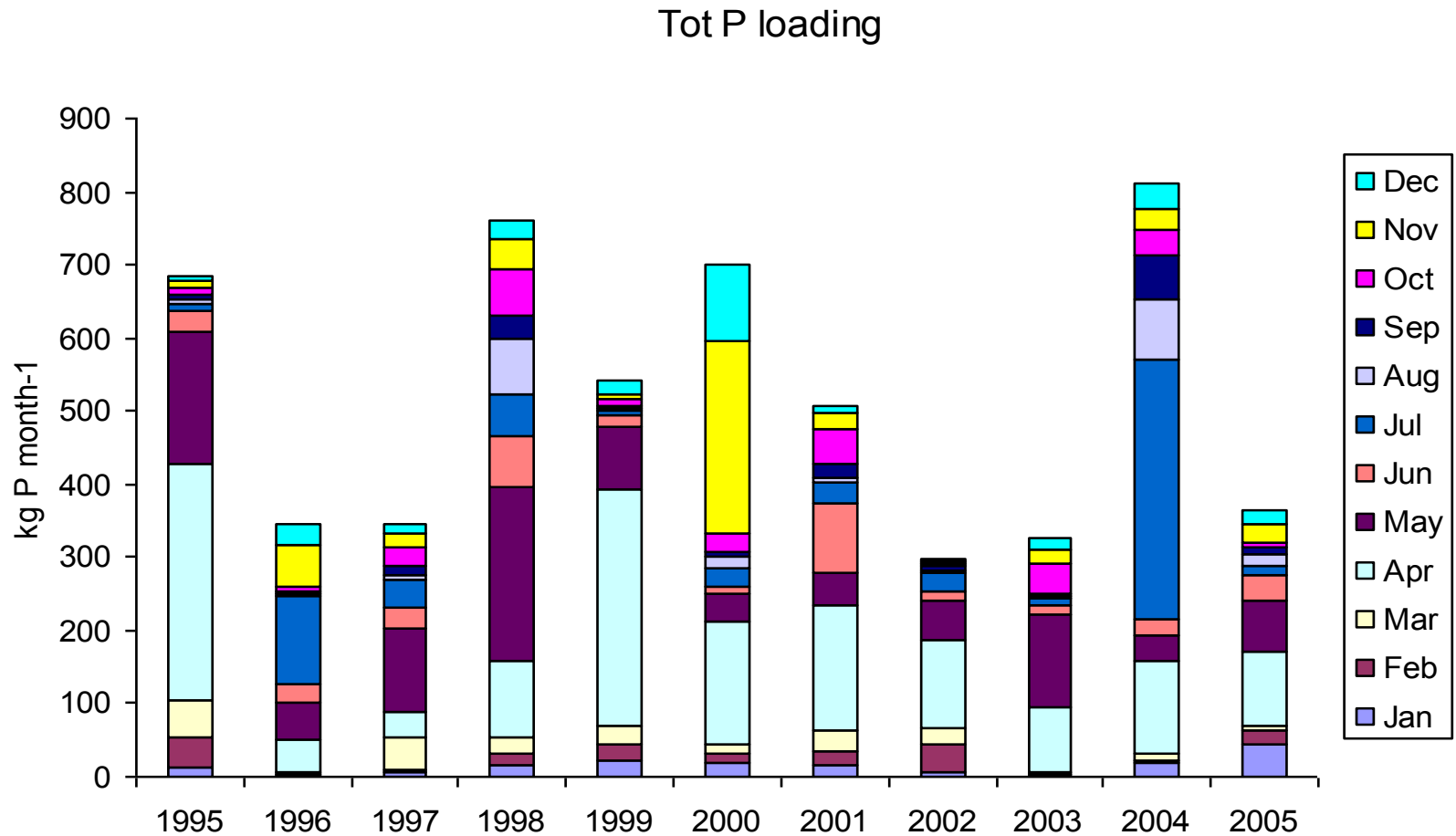
Ravinnepitoisuudet 1995 -

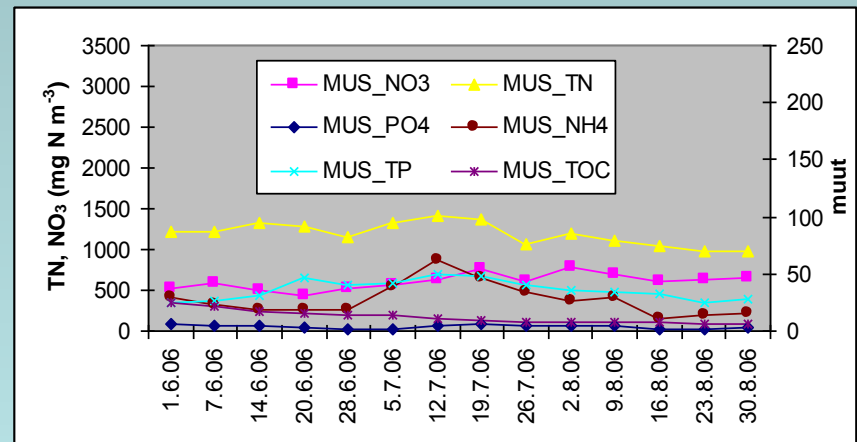
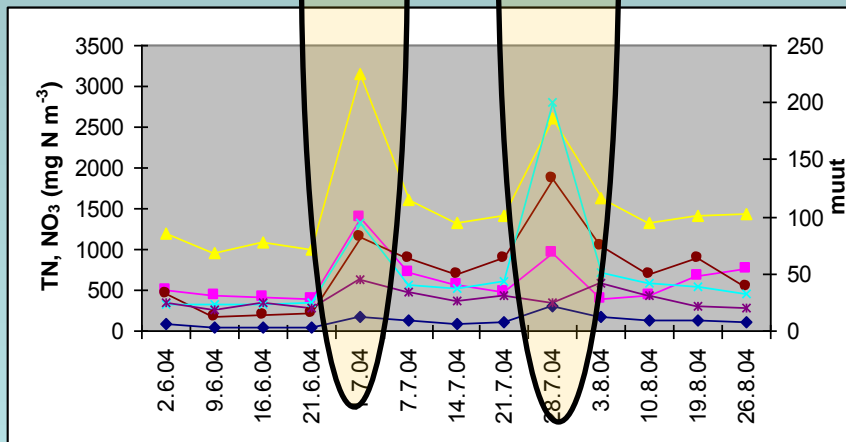
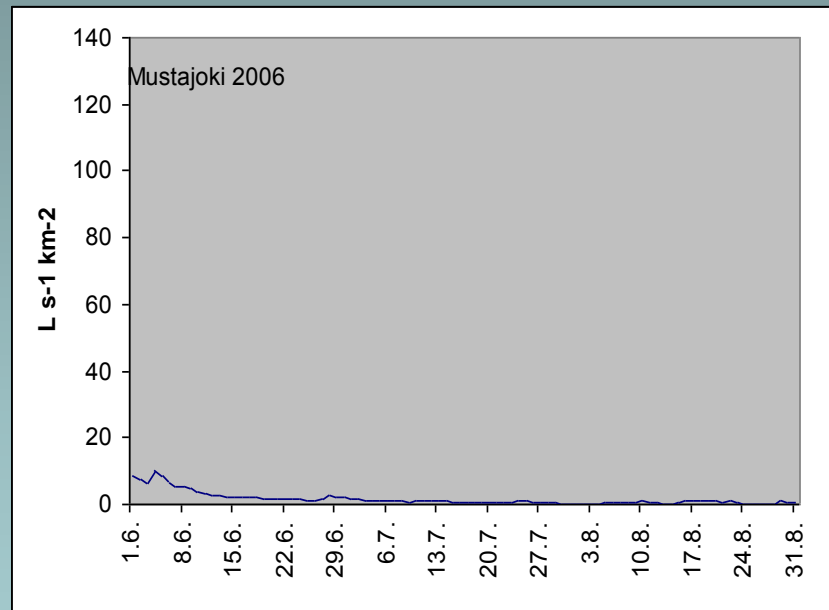
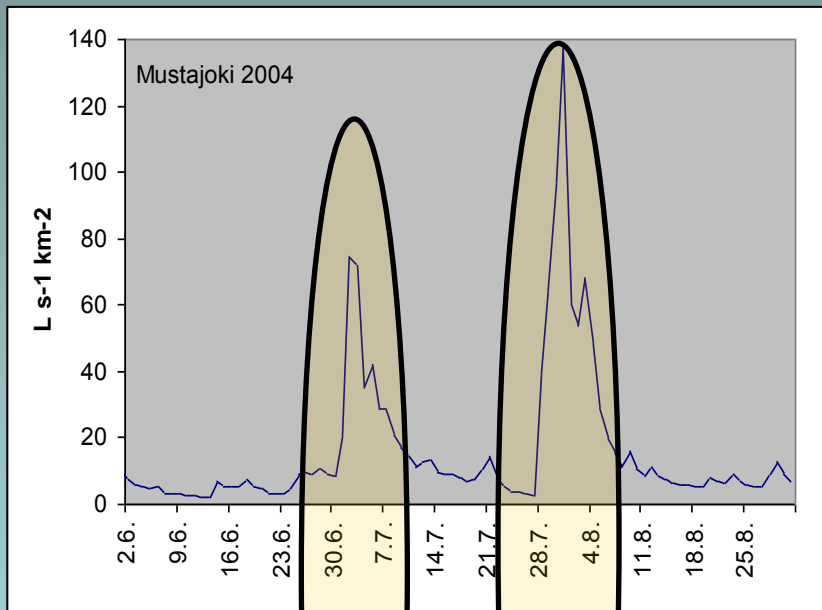
Fosforin ja typen vuosikuormitus

Ajallinen ja määrällinen vaihtelu

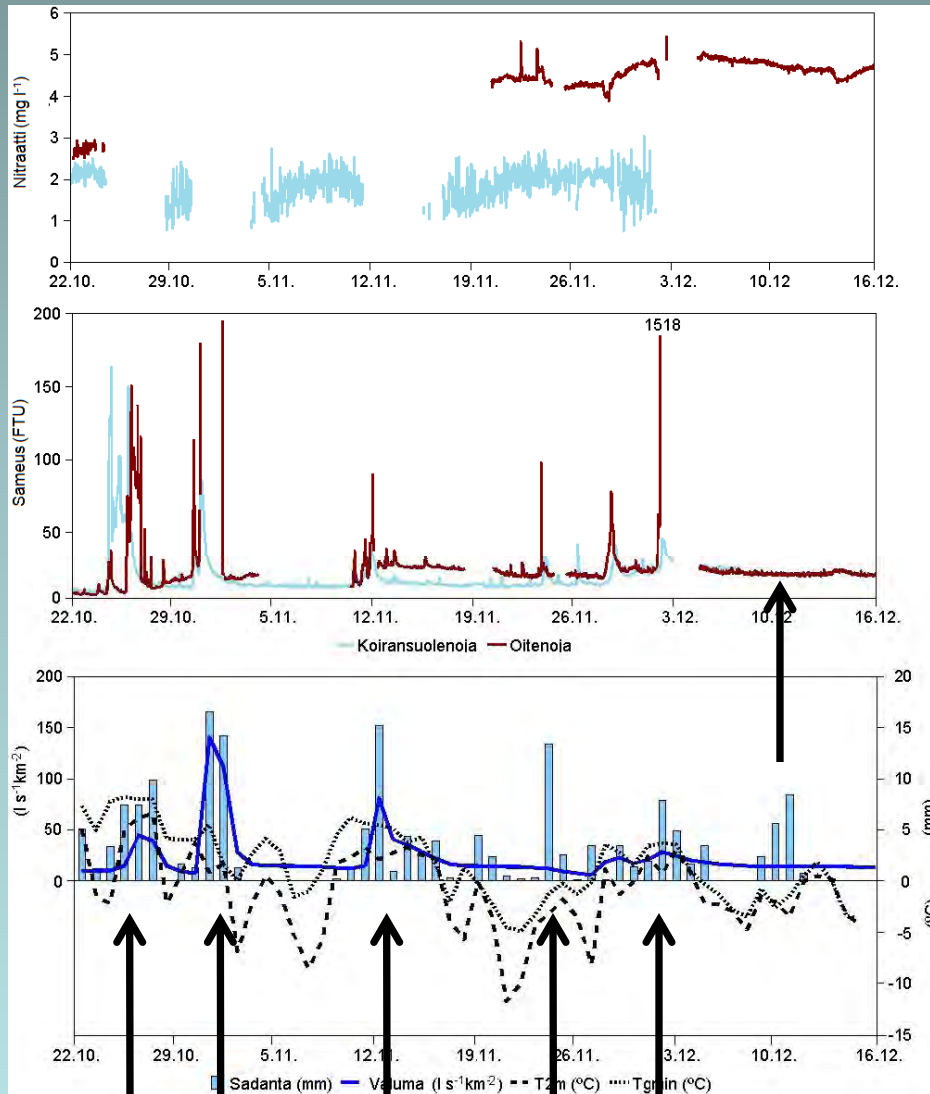

Sadekesä vs. kuiva kesä

Koiransuolenoja ja Oitenoja

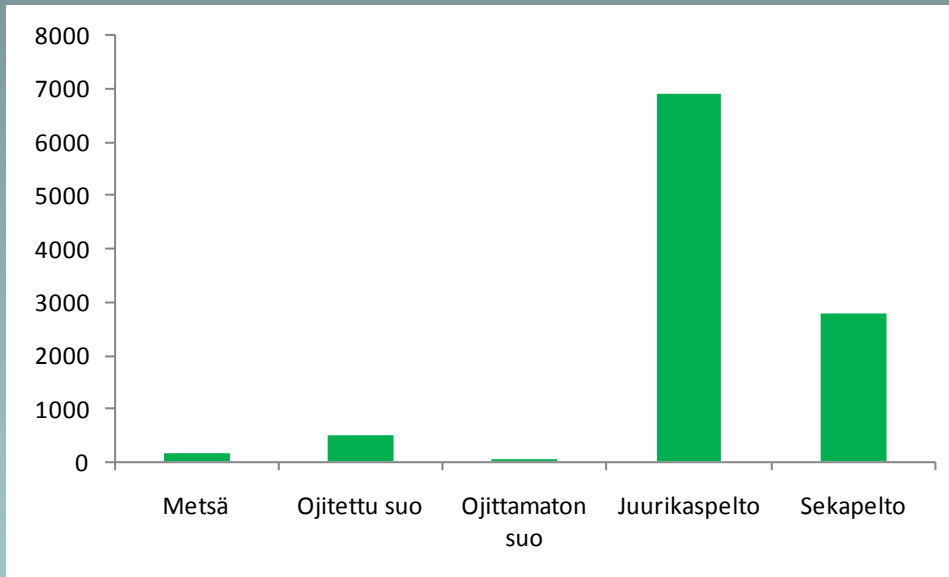
Loka-joulukuu 2008

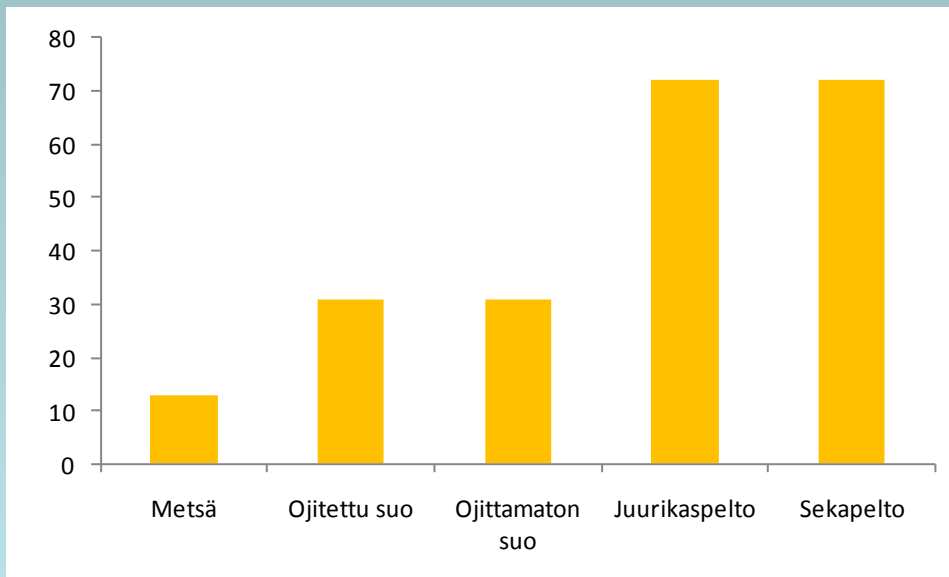
Joni Kaitaranta
Pro gradu 2009

Nitraatin ja kokonaisfosforin pitoisuus maankäytön mukaan

NO_3

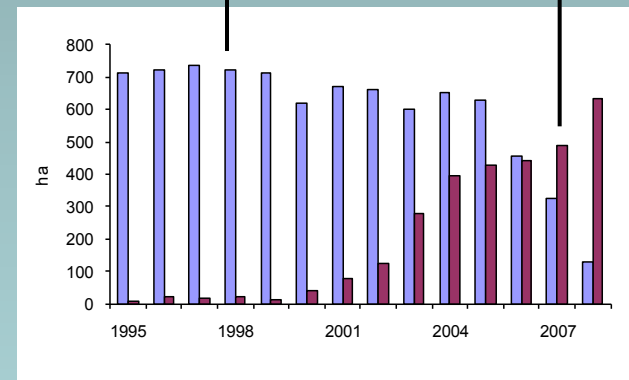

TP

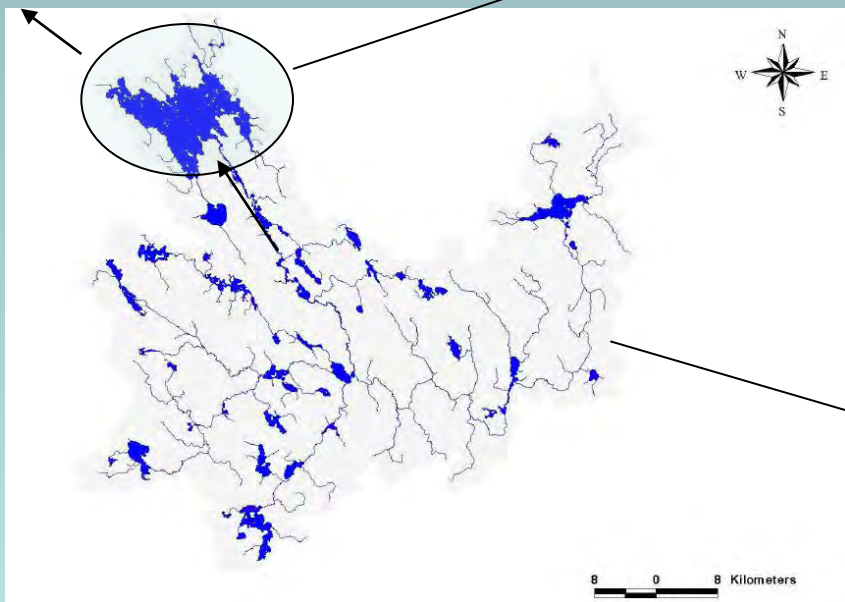
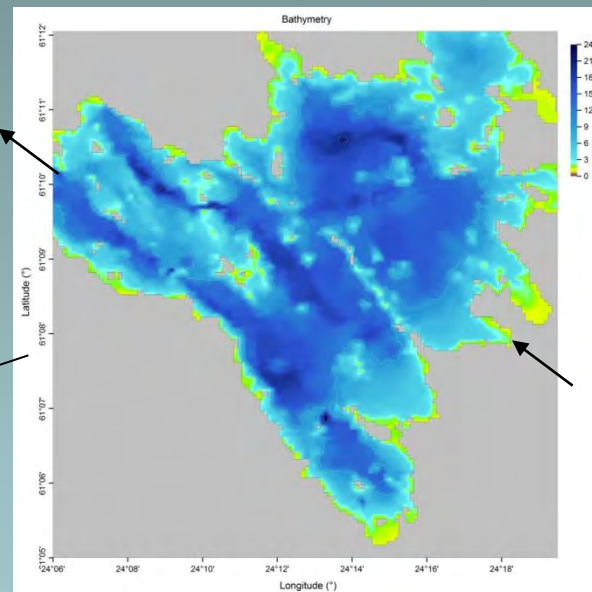
Sokerijuurikas

Vehnä

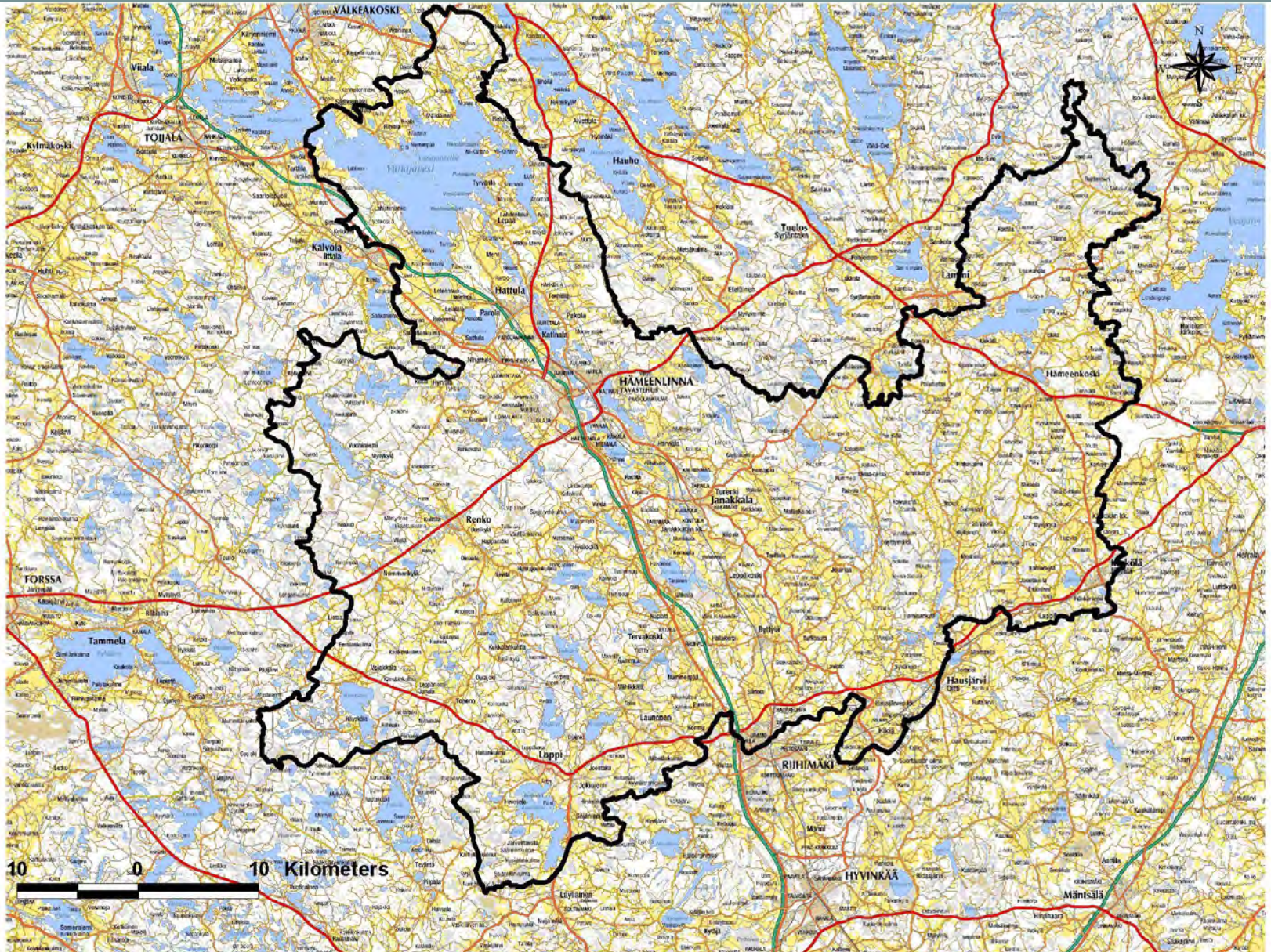

Vanajanselkä

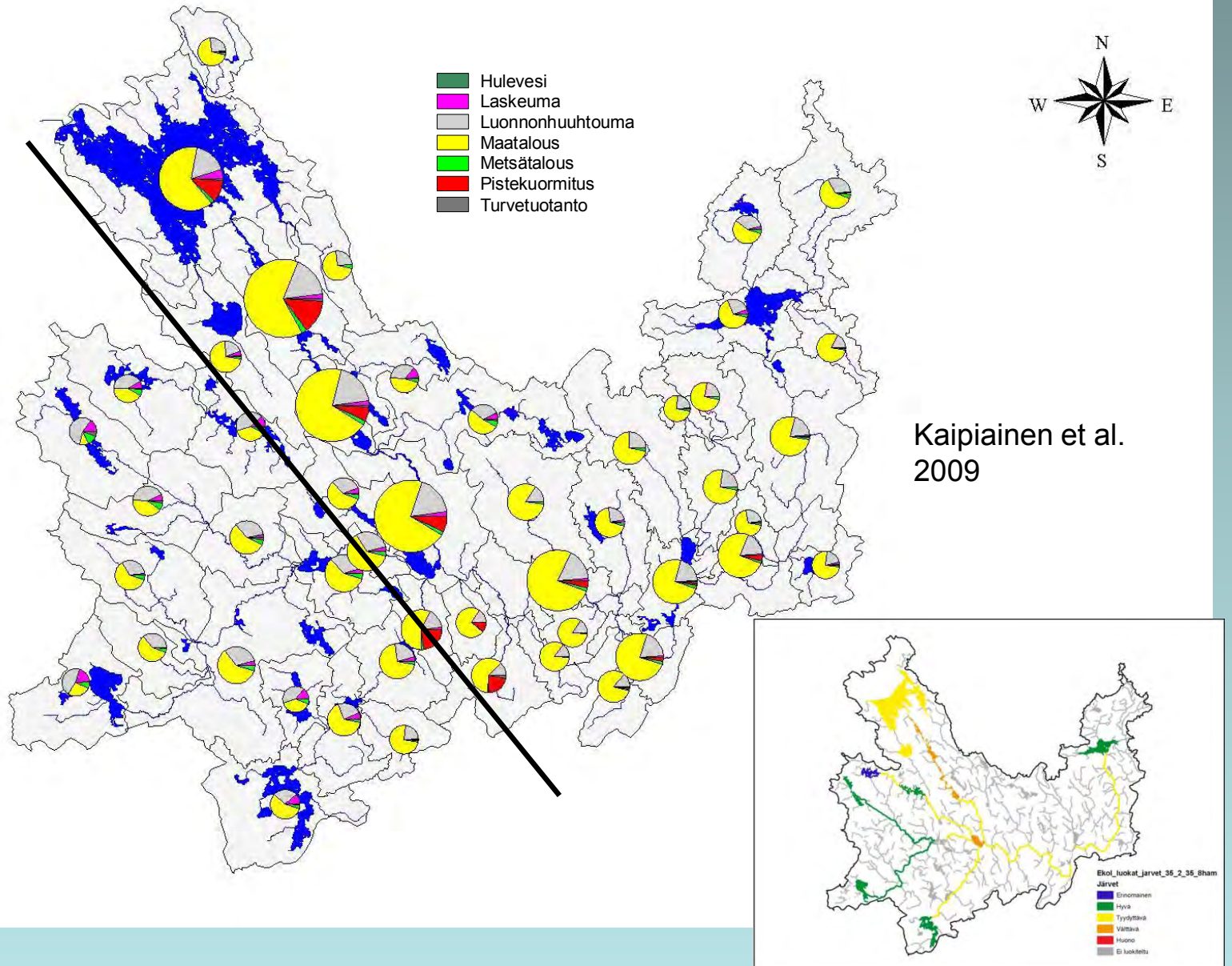
- VA 2774 km²
- Järvi: 103 km²
- Keskisyvyys: 7 m
- Suurin syvyys: 24 m
- Tilavuus: 753*10⁶ m³
- Viipymä: 450 d
- Suomen 45. suurin järvi
- Rantaviiva: 450 km

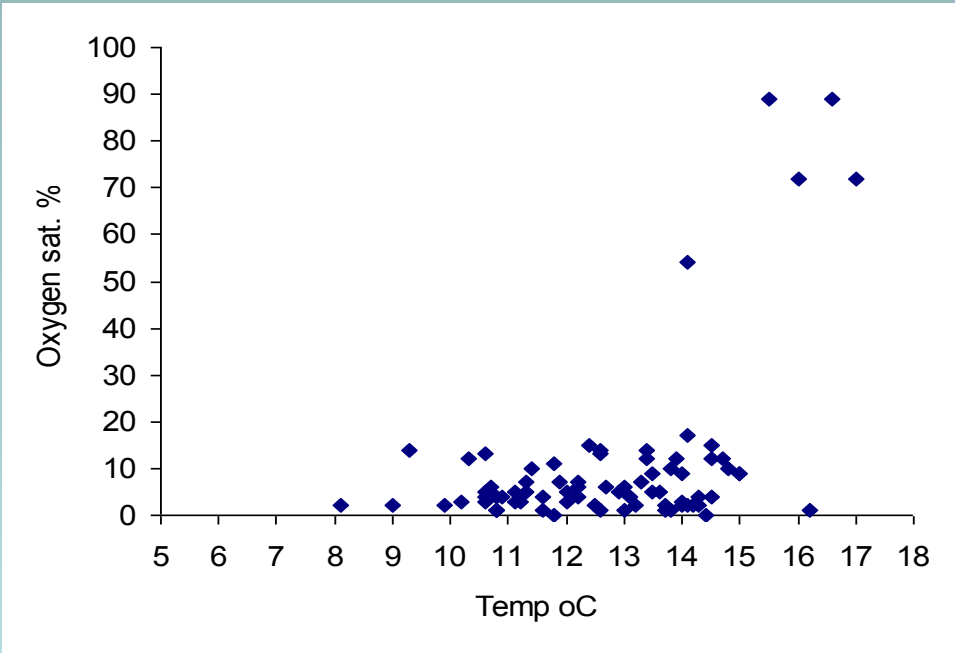
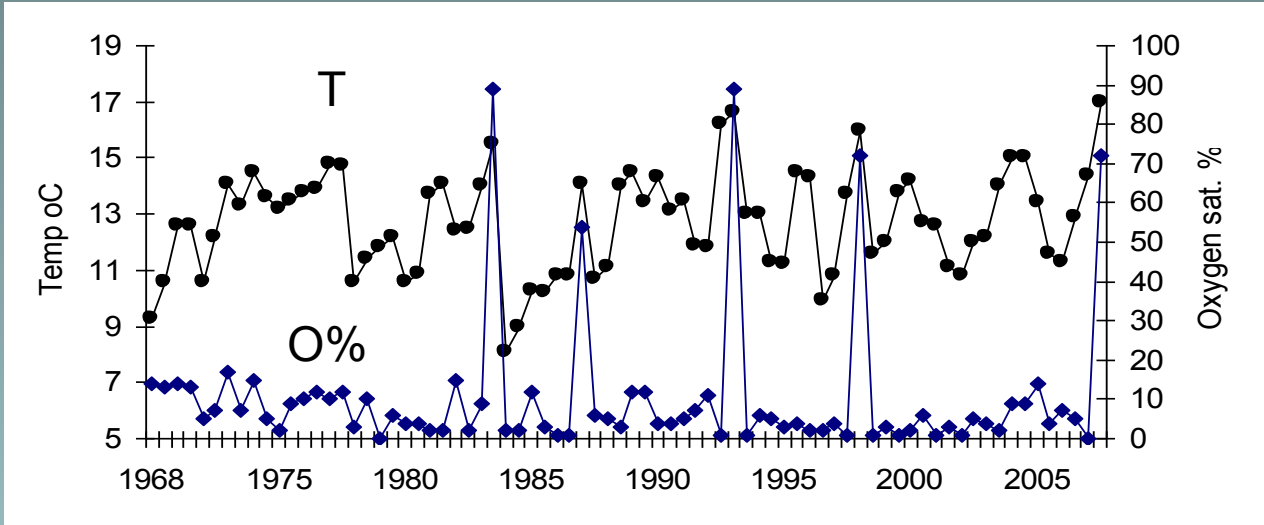

Vanajanselän VA

P:n kokonaiskuormitus (yläpuolinen VA mukana)

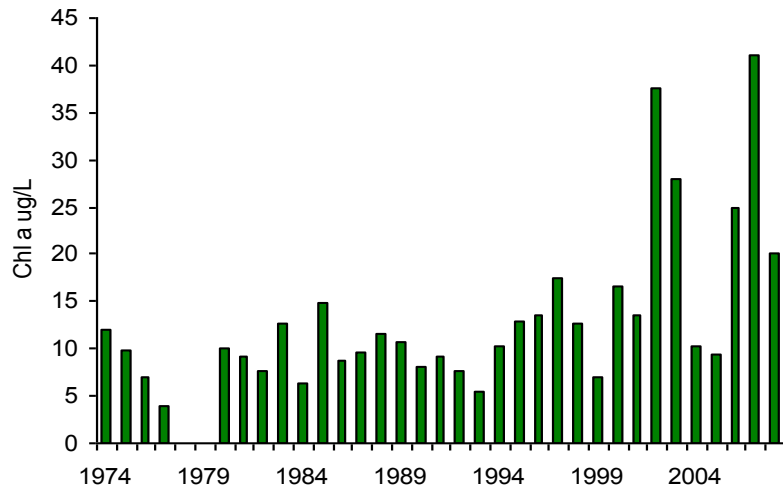

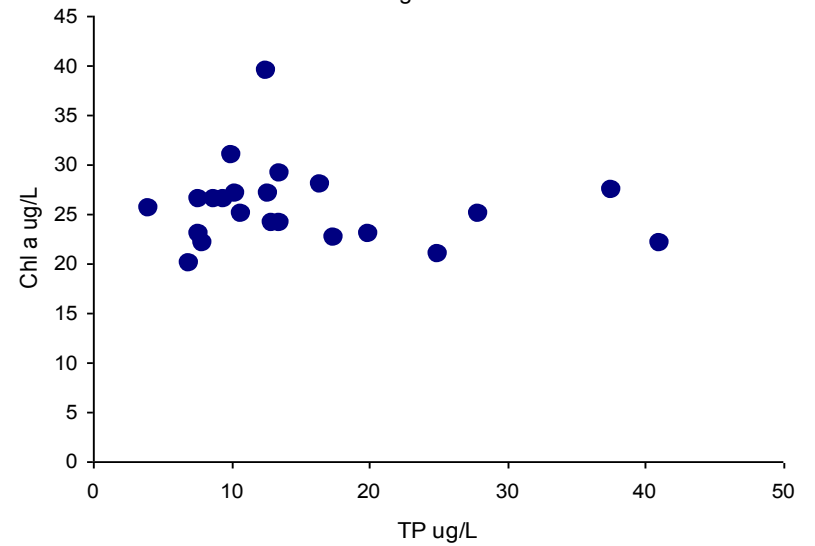
- Matala järvi
- Lämmin alusvesi
jossa usein happivaje

Chlorophyll a (0-1 m)
August

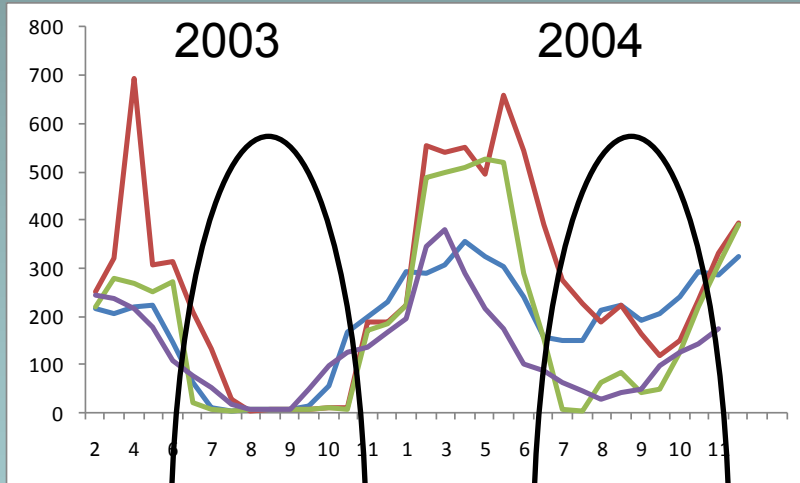

Chl a vs TP
Aug 1977-2008

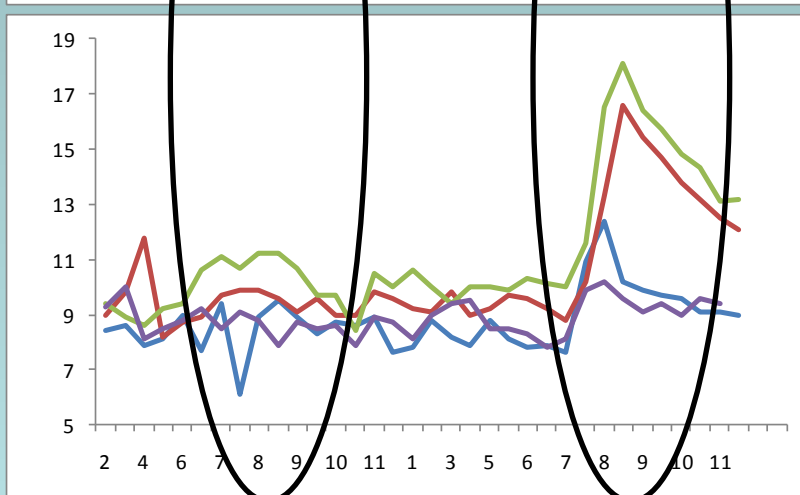

Neljä peräkkäistä järveä

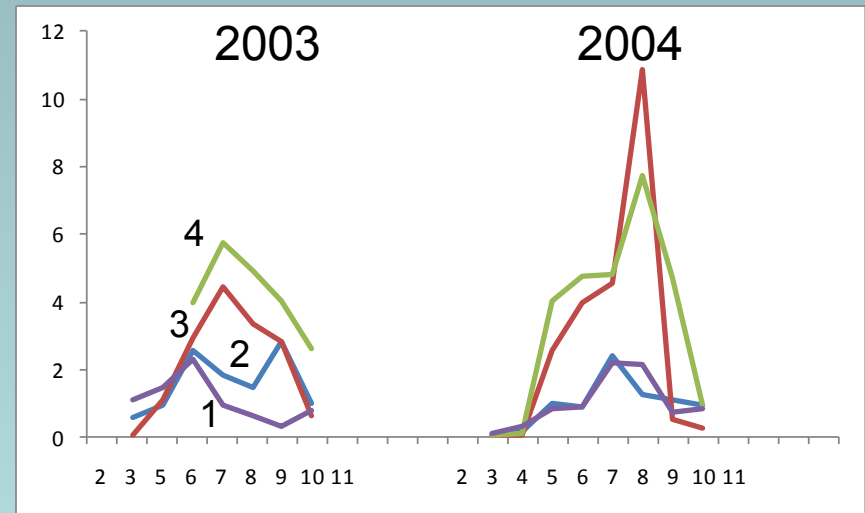
NO₃

DOC

Kasviplanktonin biomassa

Johtopäätökset

- Pääjärvässä
 - N pitoisuuden kasvu hidastunut, 2000-luvulla pysähtynyt?
 - P pitoisuus on kääntynyt laskuun?
- Vuodenaikojen, vuosien ja alueiden välinen kuormitusvaihtelu suuri – yksittäisten tulosten pohjalta vaikea vetää johtopäätöksiä
- Luonnonhuhuhtoumaan verrattuna peltojen kuormitus 3-5 kertainen, joillain alueilla >10 kertainen
- Järviekosysteemit voivat reagoida kuormitukseen eri tavalla mm. sen mukaan, mikä on veden viipymä ja minimiravinne
- Ilmaston lämpeneminen ja sademäärien lisääntyminen kuormituksen hillinnän kannalta suuria haasteita